



1. Referentie

Referentie	Verstraeten, D. (2002). Waar is papa? Over afwezige vaders in de hedendaagse gezinscontext. In H. Van Crombrugge, D. Verstraeten, D. Mortelmans, J. Raphael-Leff, S. Vandewaerde, G. Van Hove, P. Verhaeghe, K. Verschueren, B. Van den Bergh, N. Van Ranst, V. Duindam, F. Deven, J. Peeters & M. Michielsens (Eds.), <i>Vaders in soorten. Vaders in soorten en maten gewikt en gewogen</i> (pp. 157-176). Tiel: Lannoo.
Taal	Nederlands
ISBN	90-209-5047-9
Publicatievorm	Bijdrage in reader

2. Abstract

Hoe wordt de veranderde rol van vaders in de literatuur gezien? In een eerste deel tracht de auteur een antwoord te geven, waarbij vooral aandacht uitgaat naar de rol van de afwezige vader.

Voor de psychoanalyse hecht belang aan de afwezige vaderrol. Verstraeten onderscheidt drie types van afwezigheid: fysieke afwezigheid, niet betrokken bij de symbiotische eenheid van moeder en kind en mentale afwezigheid. Wat betreft de eerste twee betekent dit zeker niet dat de afwezigheid afbreuk doet aan het belang van de vader, integendeel. De vader speelt een geheel eigen rol, die niet onbelangrijk is. De mentale afwezigheid van de vader komt steeds minder voor vandaag;

In de literatuur worden meestal vier topics behandeld in verband met vaderschap: identiteitsontwikkeling, pedagogische competentie, loyaliteitsband en managementstrategieën. Verstraeten geeft hier een woordje uitleg bij.

In een laatste deel geeft de auteur een overzicht van de literatuurstudies en empirische studies die onder haar toezicht werden uitgevoerd door tweedejaarsstudenten gezinswetenschappen. De onderzoeken gaan over de nieuwe vader, de zorgvader, de alleenstaande moeder en gezinnen waarvan de vader lange tijd weg is voor zijn werk. Deze onderwerpen horen thuis in de studies rond vaders en managementstrategieën.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Gezin, werk
Trefwoord(en)	Afwezigheid, alleenstaande ouder, angst, autoriteit, emoties, gehechtheidstheorie, identiteitsontwikkeling, managementstrategieën, nieuw samengestelde gezinnen, moeder, opvoeding, pedagogische competentie, psychoanalyse, vader, werk, zorgvaders

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	Danny Verstraeten Hoger Instituut voor Gezinswetenschappen De Factorij Huart Hamoiriaan 136 1030 Brussel Tel: 02/ 240 68 40 of 02/ 240 68 44 Fax: 02/ 240 68 49 info@hig.be www.hig.be

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Wat is de psychodynamiek van de afwezige vader? Welke items in de literatuur worden behandeld in verband met het vaderschap?
-----------------	---

	Wat zijn de resultaten van de literatuurstudies en empirische onderzoeken naar het nieuwe vaderschap en de afwezigheid van vaders uitgevoerd door studenten gezinswetenschappen?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	In het eerste deel van deze bijdrage formuleert de auteur haar eigen visie gebaseerd op literatuurstudie Het laatste deel is gebaseerd op resultaten uit onderzoek over vaderschap dat tijdens verschillende academiejaren onder de leiding van de auteur verricht werd door haar studenten uit het tweede jaar Gezinswetenschappen. Het zijn projectwerken binnen het bredere onderzoeksthema 'gehechtheidsrelaties in gezin'.
Onderzochte groep	Bij elk onderzoek is er telkens een andere testgroep en eventueel controlegroep. De grootste onderzochte groep telt 100 personen, de kleinste groep telt 17 personen.
Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

	De verschillende kleine empirische en literatuuronderzoeken leiden de onderzoekster naar de volgende conclusies: Taken van vader en moeder liggen steeds dicht bij elkaar, maar ze leggen wel andere klemtonen in de opvoeding. Maatschappelijke veranderingen zijn nodig opdat vaders zich meer zouden kunnen wijden aan de zorgtaken binnen het gezin. Flexibiliteit op het werk met behoud van promotiekansen is een vereiste. De afwezige vader kan nog steeds een belangrijke rol spelen als 'gerefereerde'. In nieuw samengestelde gezinnen is het belangrijk dat na de breuk de ouderschapsrelatie kan blijven bestaan Moeders hebben nood aan ondersteuning bij een afwezige vader Kinderen hebben beide ouders nodig
--	---

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

Van Crombrugge, H., Verstraeten, D., Mortelmans, D., Raphael-Leff, J., Vandewaerde, S., Duindam, V., Deven, F., Peeters, J. & Michiels, M. (Eds.) (2002). *Vaders in soorten. Vaders in soorten en maten gewikt en gewogen*. Tielt: Lannoo.

9. Beleidsaanbevelingen

Ja

10. Samenvatting

Het theoretische luik van deze studie gaat over de (veranderde) beeldvorming van het vaderschap en over de theorieën rond de afwezige vader. Vanuit psychoanalytische hoek wordt gewezen op het belang van de fysiek afwezige vader. Vanuit diezelfde hoek blijkt ook dat de vader van de symbiotische eenheid moeder-kind uitgesloten wordt maar dat hij als derde referentiepunt een belangrijke rol kan spelen, ook als fysiek afwezige vader. Tenslotte kan men ook mentaal afwezig zijn, hoewel dat steeds minder het geval is bij de nieuwe vaders. Een tweede deel geeft een overzicht van de topics die in de literatuur rond vaderschap voorkomen. Het gaat om: identiteitsontwikkeling, pedagogische competentie, loyaliteitsband en managementstrategieën.

Vooraf over dit laatste topic, managementstrategieën, gaat het tweede luik. In dit deel wordt een overzicht gegeven van een aantal literatuurstudies en empirisch onderzoek dat werd uitgevoerd door studenten gezinswetenschappen onder leiding van de auteur.

Het gaan om onderzoek omtrent het hedendaagse vaderschap, zorgvaders, alleenstaande moeders en gezinnen waarvan de vader in het buitenland is omwille van zijn werktak.

De nieuwe vaders blijken meer dan vroeger ook voor de opvoeding van hun kinderen in te staan. De vraag is wel of ze ook effectief meer tijd besteden aan de kinderen. In elk geval worden de zorgtaken meestal nog door de moeders opgenomen.

Een onderzoek ondervroeg 17 zorgvaders, die hun werk tijdelijk of permanent hadden opgezegd om zich te wijden aan de huishoudelijke taken en aan de opvoeding van de kinderen. Sommige mannen vrezen dat hun carrière daardoor in het gedrang komt, maar de meeste mannen zijn positief over hun taak als zorgvader. Indien ze terug zouden willen werken, dan is dat om financiële redenen.

Alleenstaande moeders en hun kinderen werden ook bevraagd over hun welzijn, net als de moeders en de kinderen van tweeoudergezinnen als controlegroep. Ouders en kinderen uit beide groepen leken tevreden tot zeer tevreden te zijn binnen het gezin. Het welzijn van het kind hangt echter af van de relatie met de ouder(s) en dit kan volgens de auteur wijzen op het feit dat de afwezige vader niet zomaar gecompenseerd kan worden.

Gezinnen met moeders die er alleen voor staan omdat hun man lange tijd weg is voor het werk kunnen zich goed aanpassen (ook al is er een emotionele impact) op voorwaarde dat de moeders niet teveel stress lijden.

De onderzoekster besluit:

Taken van vader en moeder liggen steeds dicht bij elkaar, maar ze leggen wel andere klemtonen in de opvoeding.

Maatschappelijke veranderingen zijn nodig zodat vaders zich meer zouden kunnen wijden aan de zorgtaken binnen het gezin. Flexibiliteit op het werk met behoud van promotiekansen is een vereiste.

De afwezige vader kan nog steeds een belangrijke rol spelen als 'gerefereerde'.

In nieuw samengestelde gezinnen is het belangrijk dat na de breuk de ouderschapsrelatie kan blijven bestaan

Moeders hebben nood aan ondersteuning bij een afwezige vader

Kinderen hebben beide ouders nodig